

НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ

„ЗАШТИТА '83“

На Јадранском сајму, у сарадњи с Републичким секретаријатом за народну одбрану, од 12. до 16. октобра одржана је VIII међународна изложба „ЗАШТИТА '83“, на којој су бројне домаће и иностране производничке и привредне радне организације изложиле средства и опрему за заштиту човјекове околине, заштиту на раду, цивилну заштиту, службу осматрања и обавјештања и друштвену самозаштиту. Послије поздравних ријечи директора Сајма Јанка Ражнатовића и предсједника Скупштине општине Душана Лијешевића, упућених присутним гостима, грађанима и туристима, изложбу је отворио Бехудин Халилбеговић, члан Извршног вijeća СР Црне Горе и предсједник Републичког савјета за заштиту човјекове окољине. Том приликом он је истакао да се систем општенонародне одбране и друштвене самозаштите у Југославији заснива на одлучности нашег друштва да се свим снагама, које нису мале, супротстави разним облицима притиска и агресије и сва-

ком мотућем агресору. Зато је и жеља организатора ове приредбе да и на овај начин подстакне напоре свих чинилаца да постижу још боље резултате у овој области.

— Развојем нашег самоуправног социјалистичког друштва — рекао је Халилбеговић — дошло је до интензивирања процеса подрштављавања и његових обрамбених и безбедносних функција, што је јединствен случај у свијету. То значи да су носиоци општенонародне одбране и друштвене самозаштите сви радни људи и грађани наше земље. Савез комуниста Југославије је основна акциона и покретачка снага у обраћеном и самозаштитном организовању радних људи и грађана и осталих субјеката у систему. Стална је обавеза свих чинилаца одбране и заштите да, полазећи од тренутно нестабилне и неизвесне међународне ситуације и достигнутог степена обрамбено-заштитне способности развоја нашег друштва, предузимају све потребне мјере у правцу што бољег припре-

мана и оспособљавања за рад у свим условима. У склопу укупне активности на овом плану треба посветити велику пажњу јачању цивилне заштите као значајној компоненти општенонародне одбране. При томе је од посебног значаја даље јачање, материјално-техничко опремање и оспособљавање јединица и штабова цивилне заштите, као и припремање цјелокупног становништва за извршавање задатака у заштити и спашавању становништва и материјалних добара од ратних дејстава и последица изазваних елементарним непогодама и несрећама ширих размјера, какав је био катастрофални земљотрес који је задесио наше подручје 1979. године.

Халилбеговић је изразио ујеренje да ће ова изложба много допристи пословном повезивању производа опреме, организација удруженог рада и других субјеката којима је она намењена.

В. Станишић

Цивилна заштита и унапређивање животне средине

На дводневном семинару „Унапређивање и заштита животне средине“, поред излагача на изложби „Заштита '83“, присуствовали су начелници општинских одјељења за народну одбрану из наше земље. О узлоzi и задацима цивилне заштите говорио је предсједник Савезног савјета за цивилну заштиту генерал-пуковник Иван Мишковић.

Анђелко Калчић је истакао да угрожавање животне средине дејством ратне технике постаје сваким даном све очигледније. Развијају се нова оружја и средства срачуна на то да се уништава жива сила и да се при рода претвори у носиоце смрти. Миромир Кузмановић је говорио о функционисању цивилне заштите у сферама човјекове околине. — Правилан однос према хемикалијама гаранција је за дуг и здрав живот људи — рекао је, између осталог, Владислав Влаховић, Новак Анђелић нагласио је да угрожавање човјекове сре-

дине настаје не само као последица објективних околности, већ, у великој мјери, због непажљивог односа човјека према својој средини.

Радове на ову значајну тему саопштили су још Радојица Кљајић, Љубиша Јевтић, Хуснија Ресуловић, Андирија Рандић, Јосип Чичек, Милун Гачевић и Миливоје Тодоровић. Они су истакли да треба крајње рационално приступити искоришћавању расположивих енергетских потенцијала, очувању и унапређивању квалитета вода, као и организованом и планском раду на очувању фонда вегетације.

Додајмо, на крају, да су семинар организовали Југословенски савез за заштиту и унапређивање човјекове средине и Секретаријат за народну одбрану СР Црне Горе, као и да је завршен спектакуларном вјежбама припадника цивилне заштите и нашег Ватрогасног вода.

Станко Паповић

СЛЕДНИЦА МЕЂУНАРОДНОГ ОДБОРА ЗА ОБНОВУ

Реконструкције добро обављене

Усвајањем оцјена и заједничака о досадашњим резултатима реконструкције Црне Горе, пострадалом у земљотресу 1979. године, недавно је у хотелу „Маестрал“ завршена пета сједница Међународног консултативног одбора за обнову, чији су чланови познати наши и страни стручњаци. У обимном материјалу који представља резиме њихове вишедневне расправе о разним питањима везаним за обнову подвлачи се да је процес реконструкције крајње добро обављен, изузимајући ревитализацију старијих урбаних језгара. Констатују да је Лука Бар потпуно обновљена и оспособљена за експлатацију, као и да су се у све крајеве погодијене земљотресом вратили живот и активности. Туристички објекти су дуж цијеле обале реконструисани и број кревета стално расте, али при градњи хотела није поштovan амбијент, нити препоручке које су с тим у вези радије дате. Путеви су побољшани и путна мрежа је проширена, а као посебно значајним сматрају што је разрађена основа просторног плана Црне Горе, као и што су завршне основе генералних планова Бара и Будве и да је при крају тај посао за више црногорских општина.

Потпредсједник Одбора Адолф Циборовски сматра да је незаконита градња при ватних ѕуђи донијела озбиљне проблеме неким подручјима на Црногорском при-

КУРЗИВОМ

Маслине у - немилости

Маслине су ове године добро почијеле и послије више година властници маслињака дали су се на чишћење простора испод стабала како би што више покупили маслинovих грнкула, из којих ће ускоро, под притиском пресе или жрвњева, потећи потоци маслиновог уља, важног и драгоценог прехrambenog артика.

Податак да ће овогодишњи добар род маслина учинити да се уштеде знатна девизна сердства, бар кад се имају на уму обавезе на плану економске стабилизације, напрочи сто охрабрује. Указује он и на обавезу да се маслинарство на овим просторима убудуће треба окретати с више пажње и односити с више пијетета. Јер, не смије се заборавити да је маслина за становнике Црногорског приморја донедавно била важна као што је то за живље брдских предела представљала крава, во или књој.

На жалост, према том богатству и даље се односимо на неодговоран начин. Довољно је завирити у први маслињак поред магистрале и на ли

цу мјеста се увјерити у ту тврђњу: зарасли су у шикару путељци између маслињака и напросто не стали.

Сада је у јеку берба зелених маслина за припремање „туршије“. Многи су одлучили да грчке, шпанске и туниске и све оне друге које и даље увозимо и за њих дајемо девизе не износе на трпезу. Враћају се овим домаћима, и добро је што смо почели да се тако понашамо. Али, и у овом послу појавили су се „новатори“. Да би убрали пар килограма маслине, јер да се уберу и покупе треба и мало труда, они одсијеку или одломе најпунију грну, па је наконом брсте. И не хају за штету коју су причинили, а још мање размишљају о томе да је требало да прођу деценије и деценије да маслиноva стабла донесу род.

На жалост, такве немају да опомене да се та ко не понашају, нити да их због тог варварства казни.

Д. Н.

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број ждро-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претпласата: годишња 240 дин; за иностранство 1000 дин. — Рукописи се не враћају

АРХИТЕКТУРА И УРБАНИЗАМ

Примјер правог грађења

У времену у коме су инвестициона средства драстично ограничена због кризе економске ситуације, када грађевинске асоцијације егзистицирају предах траже по иностранству, када се појавио суфицит грађевинских материјала, још се, изгледа, само у изградњи туристичких објеката одржа вану активност, још увијек се ту пројектују и граде нови хотелски капацитети. У овом тренутку, та активност је, можда, најинтересантнија у Црној Гори, јер, поред редовних кредитних извора, овде су од капиталног значаја југословенска средства солидарности, камијењена овом подручју као помоћ послије земљотреса 1979. године.

Послије Светог Стефана и Милочера једино је још Петровац сачувано до данас некадашњу птичарску и на одређен начин своје људско и пјесничко мјерило, своје ведute, вегетацију и скромну скупину старијих камених паштровских кућа, некадашњих складишта чуvenог вина и уља. У Петровцу је ове године завршена изградња и отворен нови хотел „Палас“, већи од свих до сада овде грађених. Он заслужује да се њиме по забаве и архитекти и економисти, јер је на одређен начин саграђен на супротностима наше досадашње грађевинске праксе и инвеститорских понашања.

Хотел „Палас“ је својим габаритом органски интегрисан у простор, развијен по хоризонти; има висину највише до три спрата; грађан је једноставном конструкцијом с врло скромним материјалима, бијелом опеком и бијелом бојеним бетоном. Разуђени кровови, покривени

ХОТЕЛ „ПАЛАС“ У ПЕТРОВЦУ, КОЈИ ЈЕ ПРОЈЕКТОВАО АРХ. ВЛАДО ПЛАМЕНАЦ, ПОКАЗУЈЕ КАКО МОЖЕ И ТРЕБА ДА СЕ ГРАДИ У ЈЕДНОМ АМБИЈЕНТУ

ни традиционалном „циглом конавлицом“, по узору на локално градитељство, граде колористичку везу с пејзажом и чине просторну спојницу с архитектонским касаљејем, које се слаповито спушта ка обали.

Слиједећи јасну и преглену основу, обрада унутрашњих простора је крајње једноставна и сва заснована на домаћим материјалима. А и опрема објекта је непретенциозна, одабрана искључиво из стандардних серија наше индустрије. Јејпата простора и естетски доживљај нису тражени, како је то најчешћа наша пракса, у лакоруком газдољању друштвеним новцем, којим се на све стране протежу скупи, ексклузивни, бљештави материјали — већ у обраћању особеностима и дражима амбијента. Најбољи примјери у овом случају је главни улазни хол. Једноставно, дуг, полуузан, онизак простор са зидовима од бијеле опеке и таваницом од обичне тамне извире, али простор који вас, када ћрочите, опчини неочекиваним призором: хол на свом другом крају као да нема ни зида ни стакла: перспектива је унедоглед.

Безброж наших претенциозних хотела с много мермера и других скупоцјених материјала не може да постигне такав утисак какав се постиже нематеријалним путем, односно духовном спекулацијом која је најмотнији слог архитектуре.

Основни приступ на коме је грађен овај хотел, ко-

ји је пројектовао арх. Владо Пламенац, подразумијевао је и ослањао се на нестандардну економску ситуацију. Готово половину представа за градњу уложили су Словенци, па као добри привредници строго су контролисали рационалност свог улога. Путем своје оперативне гарантовали су бруз градњу, утицали на низ решења и градитељске називке на овом подручју. Тако је било и могуће да се овај кајвени хотел (360 кревета) Петровца изгради у најкраћем року (нешто више од годину дана), са свим садржајима које подразумијевају један модеран хотел, и да цио објекат стаје 68 милијарди динара.

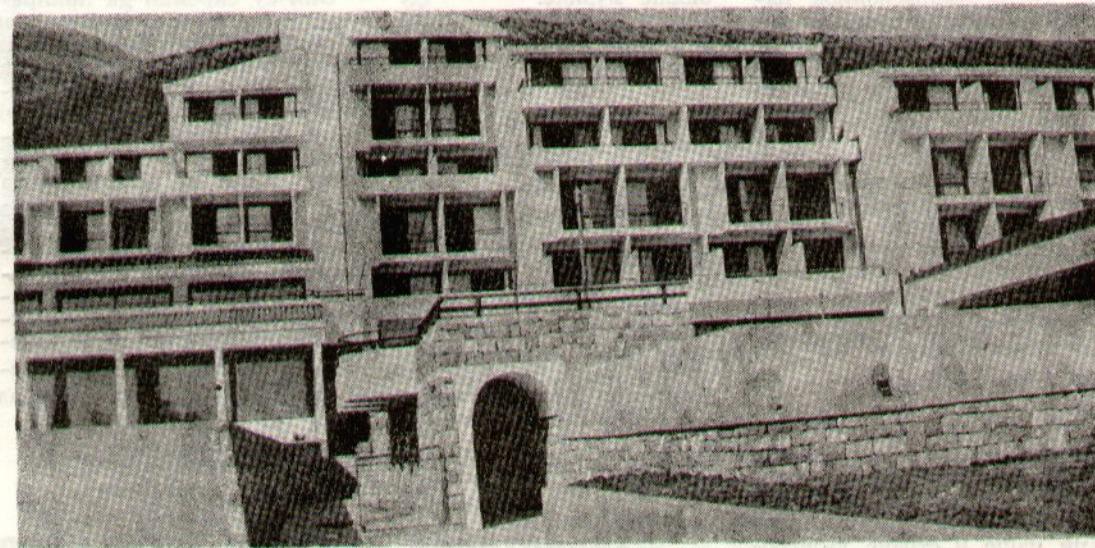
Наравно, неуобичајена пракса одмах побуђује од-

рећене сумње, па су се појавиле бојазни да странци неће прихватити овакв објекат без нападног луксуз-за и опипљиве бљештавости. Стицајем околности, ове резерве су брзо добиле практично разрешење. Исто хотелско предузеће, које је градило хотел „Палас“, има у свом саставу, на истој обали, на истом узбудљивом простору, на растојању од само једне добре штете, још један хотел који је типично примјер скупог, расипничког и неодговорног грађења. То је хотел који је грађен десет година; у току градње стајло је повећаван неоправданим апетитима, хотел на коме су се сваки час мијењали и пројекат, и пројектанти, и извођачи, где су се бацале паре за увозне,

кически орнаментисане таванице, где су се ауторски цртали ексклузивни лустери, тешки стотинама килограма и стотинама милиона динара. И, ето, тај „луксузни“ хотел, који је завршен само годину дана прије „Палас“, једно вријеме био је више него полуузан, док је „Палас“ био пун.

У нашој садашњој економској ситуацији, када није лако кредит добити, а ни узети, када је лагодном трошешњу друштвених представа дошао, какав-такав, чини се, крај, примјер скромног, једноставног хотела, грађеног домаћим материјалима, заснованог на функционалној естетици, валоризацији простора и максималном истицању амбијента — треба да буде подстицај и једина логика у изградњи будућих туристичких објеката.

Михајло МИТРОВИЋ

Хотел „Палас“

ЗАПИСАНО У СЛУЖБИ ДРУШТВЕНИХ ПРИХОДА

Од прихода који се убијају по разним основама у будуће ће у нашој општини знатно више ићи у друштвену касу него до сада. Новине у опрезивању то гађају. Био је то и повод да поразговарамо с одговорним у Служби друштвених прихода.

— Заокрет у пореској политици био је нужан. На многим скуповима у овој комуни, где је анализирано стање политичких и друштвено-економских односа, једна од констатација је била: постоје изразите слабости у пореској политици. Друштвена рента се обилато преливала у приватне цепове, то је рађало социјалне разлике и негативно се одржавало на укупно политичко стање у комуни. Понижујући ставове и за-

кључке друштвено-политичких органа и организација, почели смо акцију која има за циљ радикалне промјене у опрезивању грађана — рекао нам је Бранислав Крсмановић, директор Службе друштвених прихода.

И усlijedile су мјере. Скупштина општине је недавно усвојила одлуку према којој се порез на укупан приход грађана који издају кревете повећава са ранијих 15 на 22,14 одсто. Одлука ће се примјењивати од 1. јануара ове године, што значи ретро активно.

Издаваоца кревета у нашој општини није мали број. Према евиден-

цији Службе друштвених прихода, која је истине рађена лани, око 1600 домаћинстава бави се том допунском дјелатношћу.

— Квалитет је и у томе што сада грађани који издају кревете плаћају четири одсто од зараде по овом основу за уређење града и туристичку пропаганду. Друштво је овде доста уложило у комуналне и друге објекте који су, да тако кажем, подигли цијену приватним кућама које се издају. Но, треба још много тога изградити, па је ред да и они који убијају приходе издавају новац за то — ријечи су Ђура Илијевић, помоћника дирек-

тора Службе друштвених прихода.

Од прихода које остварују издајући кревете једино Будвани плаћају 5,85% за финансирање републичких самоуправних интерењских заједница.

— Настојали смо да све буде у складу са законом, а да, ипак, повећамо стопу пореза. Грађани, истине, сада више издавају из свог цепа, али и даље имају интерес да издају кревете. Уз то, паре које се улажу у туристичку пропаганду и за комунално уређење више струкно не им се враћају. Штета је што нема заједничких критеријума у свих шест општина Црногорског приморја, када је у питању ова дјелатност. Тако, рецимо, у Улцињу важе једне стопе, у Тивту — друге, Херцег-Новом — треће... То шаренило ствара нездадовољство међу грађанима па

треба ускладити ставове — истиче Крсмановић.

И опрезивање приватних угоститеља, којих је био десетак на нашој ривијери, биће друкчије. Сада се снима њихов промет и траже најприкладнија мјерила да би се утврдио порез.

Има новина и за власнике кућа и викендница. Они ће у будуће плаћати двоструко већи порез него до сада. Викенднаци, уз то, два пута више него они којими кућа служи за стални боравак.

— Досадашњи порези били су дosta симболични, јер су били одређени на бази процјена вриједности из 1976. године. Да бисмо адекватно опрезивали власнике објеката, пришли смо новој категоризацији. Већ се увељико ради на бодовању зграда, послије чега ће бити одређени нови порези. Они ће зависити и од тога колико је зграда велика и како је опремљена. Програмски опрезивање уведено је и за мјештанске који су до сада плаћали порез без обзира на величину куће — каже Ђура Илијевић.

С. ГРЕГОВИЋ

„Свети Стефан“ — један од десет најбољих хотела у свијету

МЈЕСТО ОД ПРАВДЕ“ је назив записан у старијим документима за даљи Свети Стефан. Саграђен је у петнаестом вијеку на каменим острвима које су пешчаним спрудом повезано са обалом. Кућице су грађене од камена, а због величине острва доиста су забијене. Насеље је настало око црквице, која је посвећена архиђакону Стефану по коме је острво добило име. Градић је живио тако неколико вјекова да би 1955. године становници били исељени на обалу. Пет година касније овдје је основан најпознатији хотел на Јадрану.

Надалеко познат, у свијету признат с пуно посебности, град-хотел Свети Стефан је један од десет најбољих хотела у свијету. Туристима је овдје све или скоро све понуђено. Свети Стефан је град у малом. Повољност је близина тиватског аеродрома, а мјеста за јахте има довољно у Будви.

У педесет осам вила распоређено је двеста двадесет кревета, а, у зависности од потреба, њихов број може и да се повећа. Кревети су распоређени у полуапартманске, апартманске, супериоре и виле.

Гости импресионира начин на који је изграђен хотел. Собе су мале, али имају све што је потребно. Свака вила има свој врт или терасу пуну цвијећа. Поред великог ресторана постоје базен-бар, ноћни бар, пивница, касино и низ других просторија где је гост у сваком тренутку услужен. Подразумијева се да ће, ако жели, гост бити услужен и у свом апартману.

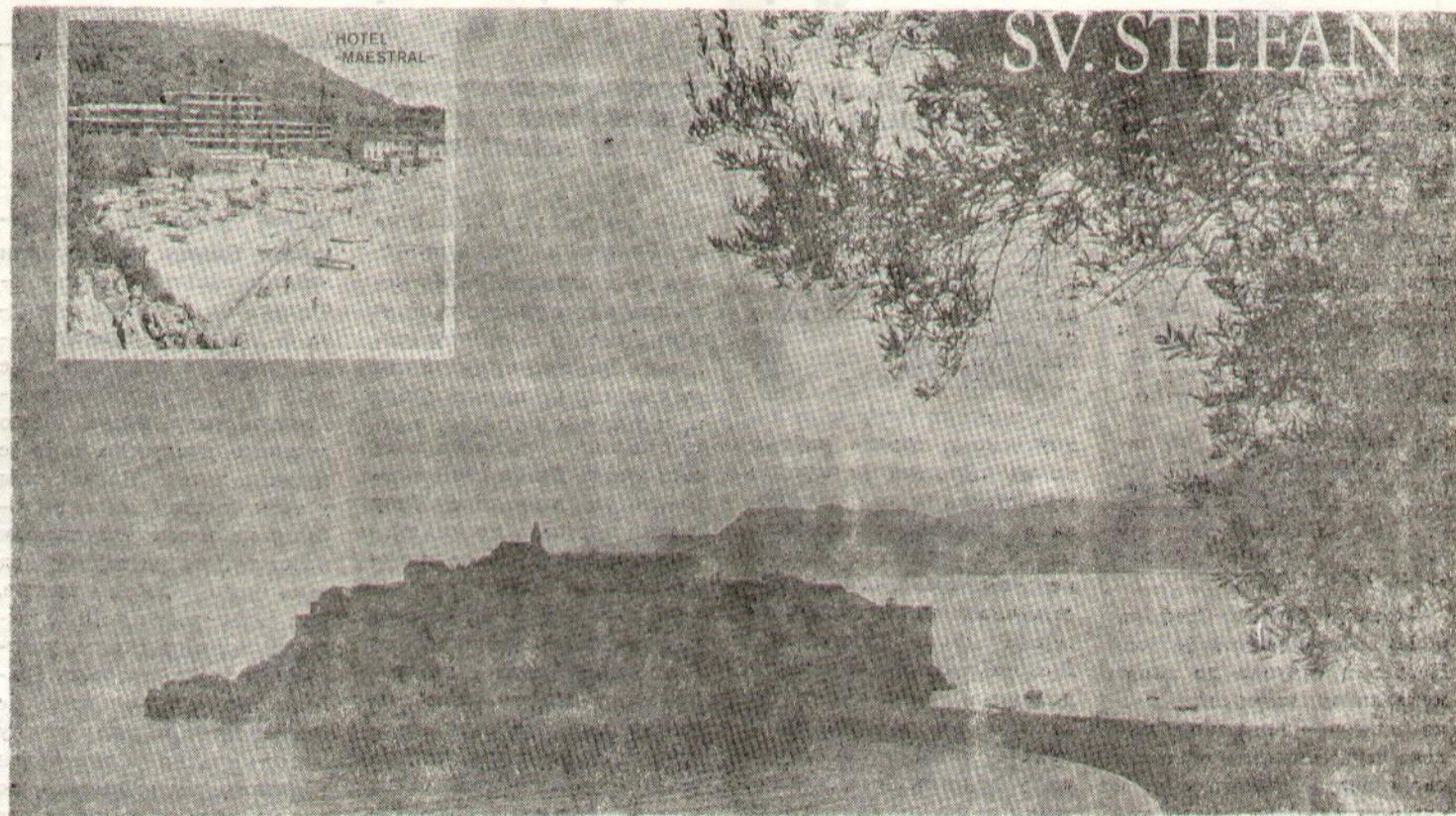
„ДЕВИЗНИ СЛИКАРИ“

ЦИО ГРАД-ХОТЕЛ ЈЕ изукиран сокацима. Један од њих води у двије галерије. У продајној гостију наши познати сликари, а у изложбеној се могу видjetи лијепи примјерци наше и стране уметности. Трећа галерија моментално се реновира. Уметници своја дјела дају на увид комисији која пази да дјела задовољавају извјестајима уметнички критеријум. Интересовање туриста је велико и добар број дјела се откупљује. Тако наши сликари постaju „девизни“.

На острвцу постоје двије црквице. Мања је отворена и гости је могу користити и за службу. Друга, већа, биће ускоро отворена. Њено реновирање било је неопходно, јер је страдала за vrijeme земљотреса 1979. године. Поред ње је страдало још шест кућица које су брзо оспособљене. Ван хотела има још неколико манастира и цркви (Прасквица, Режевићи) које имају културно-историјску вриједност...

Да би што више видјели, гостима се нуде излети: сплаварење на Тари, посјета Дубровнику и јужном приморју. Али, број гостију који одлазе на ове туре веома је мали. Они више воде да у приватном аранжману посјете оно што их интересује. Углавном, обилазе ближа мјеста користећи се хотелским таксијем, својим колима, рента-кар-ом или јахтама.

У вечерњим часовима на терасама се чује тиха му-

зика. Често гостују познати глумци, културно-умјетничка друштва и оркести озбиљне музике.

ГАСТРОНОМИЈА КАО РАЗОНОДА

Структура гостију, а ицијене дозвољавају разне прохтјеве. Сви жеље да буду добро и квалитетно услужени. Осим редовног јеловника, гости траже и екстра услуге. Важна је оригиналност и да се госту покаже да nije преварен. Он мора да буде најбрже услужен. Проблем хотела је по којој ће цијени то бити омогућено. Извјестан број гостију тра-

жи да се пред њима припремају јела и пића. Врсни кувари им излазе у сусрет. Они су спремни да припреме велики број домаћих и страних јела. Затправо, они нису спремни — они су специјалисти. У својим главама имају рецепте за безбрдо на хладна и топла предјела и јела, закуске и коктеле. Сваки од њих може да у тренутку када гост пожели нешто посебно то посебно и смисли и спреми. Туристи су врло заинтересовани за нашу кухињу. Тако се често, поред коктеле-вечера, припремају и вечере с домаћим специјалитетима. Његушки стек и хлад-

ОСОБЉЕ ПРВЕ КЛАСЕ

Да би сви захтјеви гостију били сасвим испуњени потребан је посебан третман. Зато хотел из својих представа одваја извјестан процент за школовање кадрова. Како хотел ради од маја до новембра, слободне зимске мјесеце особље проводи на дошколовању. Коњобари уче стране језике на Коларчевом универзитету у Београду или у некој од страних земаља. Кувари, тајко, иду на специјализације, мада је за њих највећа вредност усмеша и љубав према раду.

Школа сам хотел. У њему сада ради бивши ученици „прве варјаче“ у Југославији, покојног Душана Миковића. Он је у Светом Стефану радио осам година и иза себе оставио добар кадар. Толико добар да је, уз његову помоћ, хотел 1972. године добио Златну јабуку. Сваког госта хотел је у просјеку услужују по два човјека. То, свакако, није довољно. Хотел је љети увјек пун, а гости очекују супер услугу. Треба стићи у ресторан, на терасу, башки или плажу (постоји уређена плажа само за госте хотела) и то увјек насправан и спреман за рад. Тако се стичи утисак да су радници хотела „балерине на мармици“.

Гости хотела су из различних крајева свијета. У пред и посезони гости су, углавном, из САД. Ове године у њицију сезоне су у великом проценту били гости из Италије. Од наших гостију, углавном, долазе они који раде у иностранству. Наравно, има и наших грађана који желе да лијепо проведу свој одмор. Интересовање страних туриста је искака било веће. Сада, због недостатка реклами и слабе сарадње с агенцијама, многи су одустали. Уместо да добром рекламом заинтересованим предочимо какве их понуде и љепоте очекују, ми дозвољавамо да разне неистине враћају госте. Чак и наше разне агенције, које имају своја представништва у великом светским центрима, не чине много да привуку туристе. Тако су заинтересоване стране агенције прикупљене да саме снимају реклами материјал. У току ове године је снимљен реклами материјал за САД. Особље хотела се најда да ће то вратити госте.

Није занемарљив број гостију који у Светом Стефану остају и по неколико мјесеци. То је најбоља потврда врхунске понуде и услуге. Невоља је само то што се наши угоститељи и туристички радници мало користе знањем и исткуством овог бисера Јадрана.

УСКОРО НОВИ АУТО-СЕРВИС

СЕПТЕМВАР РЕКОРДЕР

Туристички сервис обухвата комплетан саобраћај — друмски и морски, пословнице у Херцег-Новом, Тивту, Будви, Светом Стефану, Петровцу, Бару и Улцињу, трансфер, излете, кружене туре и сервис возног парка. Располаже са 39 аутобуса, 15 комбија и његов директор Шипро Марићевић, дугогодишњи туристички радник и добар познавалац туризама уопште, како да, захваљујући добро посјети, нарочито у посезони, успјети да остваре план од 12 милијарди стarih динара. Септембар је био врло добар и у овом мјесецу је на излетима било преко 14.000 гостију, док их је укупно у 1983. години, заједно са 1. октобром, било 54.233. Финансијски резултати били су далеко већи да није дошло до драматичног повећања цијене горива, а велики проблем су причинjavali и резервни дјелови — тешкоће око обечењења девизе имале су за посједицу да су много возила стајала дugo и неискоришћена.

М. Н.
В. К.

„Авала“ — један од највећих објеката метрополе црногорског туризма

Д СТАРОГ ХОТЕЛА „АВАЛА“, којим се Будва пуних четрдесет година поносила, прије четири године, након катастрофалног земљотреса, остало је руина, рањена и распукла, као и дуговјеки бедеми Старог града. Лијека ни поправке није било, а овај град се није могао одрећи једног тако драгог знака и биљега, онога што је представљало темељ и зачетак црногорске туристичке метрополе.

Након двије године преданог рада и залагања радијника београдског „Комグラда“ и двадесетак његових коопераната, Будва је овог љета поново добила „Авалу“, љепшу и атрактивнију, која ће, сасвим сигурно, и убудући још упечатљивији симбол и знак Будве. Подјенако ће јој се дивити и они који први пут дођу и виде је и они који Будву и „Авалу“ у њој памте прије стихије. Јер, сачувана је изградњом новог хотела она неопходна и не-

раскидива веза модерне грађевине с древним будванским градом, онај лијени и примамљујући контраст старог и новог. Сада је он, у ствари, изражен и појачан, још више добио на љепоти и садржају. Стапаје је стари трг испред градске капије да поново мами сликаре из цијelog свијета и окупља радозналце око њихових платна у љетњим ноћима, али му је пријодат и нови трг изграђен и уређен између „Авале“ и „Могрене“ — једно од најљепших мјеста ове врсте на цијелом Јадрану.

У све је уклопљен реконструисани и модернизовани дио, остатак старе „Авале“, који ће бити опредијељен искључиво за друштвене садржаје. У њој неће више бити ниједног кревета, већ конгресна дворана (350 мјеста), градска кафана, изложбена галерија пивници и ноћни бар.

Хотелски комплекс простира се на површини од око 40.000 квадратних метра,

ИЗ ООУР „ПЕТРОВАЦ“

Ускоро бољи дани

За основну организацију „Петровац“, као и за све остале које се баве смјештајем гостију у домаћој радиности и камповима, сезона је завршена. Сумирају се резултати по слоју и већ се мисли на сlijedeћу, како би се што боље и спремније дочекала. У разговору с директором Јакомом — Мишом Срзентићем дознајемо да ће резултати, и поред тога што се радило под отежаним условима, бити задовољавајући. Овоме је доприњео добра посјета домаћих гостију у аутокампу „Буљарица“, који је овог љета забиљежио за 27% бољу посјету од прошлогодишње: у њему је 7.423 гостију остварило 61 хиљаду ноћења. Укупно је аутокампу и домаћој радиности остварено 153.164 ноћења.

ДА ЛИ ЋЕ СЕ ПЛНОВИ ОСТВАРИТИ?

О плновима за идућу сезону већ се озбиљно размишља, јер има доста тога да се заврши. Може се рећи да је „Петровац“ једини основни организација у којој се још ништа није обновило од земљотреса до данас. А последице априлске катастрофе и овде су биле велике. Срушени су хотели „Сутјеска“ и „Петровац“, који су били главна материјална основа ове организације, па је њено пословање спало на аутокамп „Буљарица“ и три не баш угледна објекта за ванпансионску потрошњу — „Нерин“, „Сутјеску“ и бифе на аутобуској станици. Ако се овоме дода да ускоро треба да се руши ресторан „Нерин“ (који је, иначе, био објекат привременог карактера) због изградње нове поште, банке и тргног центра — који је овој организацији остварио добар дио дохотка, онда опстанак „Петровца“ долази у питање.

— Међутим — каже директор Срзентић — ускоро би требало да дође до реализације инвестиционог програма којим се предвиђа да се на мјесту „Сутјеске“ изгради нови објекат у чијем ће се приземљу налазити градска кафана, а на спрату ексклузивни ресторан. Тераса испред овог објекта ће бити санирана и уређена, а она је и до сада, будући да се налази у најљепшем дијелу града — над самим морем, остваривала знатан приход од ванпансионског промета.

У близини дома здравља, у насељу Брезине, градиће се ресторан капацитета 300—400 сједишица који ће служити за госте у домаћој радиности, након чега ће престати да ради одмаралишта по приватним објектима.

— За сада је — каже Срзентић — најхитније да се уместо „Нерина“ изгради нови експрес-ресторан чија је локација већ одређена — налази се у његовој непосредној близини — а у њему ће се спремати 600—800 оброка дневно.

Реализацијом овог програма који ће стајати 20 милијарди стarih динара — то је једноименом ова три објекта — основна организација „Петровац“ стаје на своje ноге. Међутим, да би се то успјело до идуће сезоне потребна нам је помоћ и подршка друштвено-политичких структура у општини.

ОУР „Петровац“ планира да уреди и модернизује аутокамп у Буљарици, који има једну од најљепших локација на нашој обали — налази се у густом маслињаку у близини мора и једне од најљепших плажа. Већ је завршен добар дио техничке документације, али пошто још увијек није усвојен детаљни урбанистички план Буљарице, реализација тога плана не може почети. Он предвиђа уређење и модернизацију кампа у камп „B“ категорије, капацитета 3.000 камперских јединица, са свим пратећим садржајима.

М. Н.

Б. Симоновић

„СИТНИЦЕ“ КОЈЕ СМЕТАјУ ТУРИЗМУ

Ријеч је о мувама

... Вратио се мој пријатељ с љетовања. Био је с породицом тамо негде у неком селу. Хвалио се да им је било одлично. Једино се пожалио на муве. Каже да их је било у ројевима и да се од њих није могло ни ручати ни заспрати. Писац ових редова му је пребацио, у шали, да је њему, као туристичком раднику, ушло у крв да увијек мора на нешто да даје примједбе...

Почетком септембра, кад је Будви почела права најезда муве, а која, на жалост, несмањеним интензитетом још траје, сртнен се са човјеком који је љетовао на селу.

— Видиш ли колико је у Будви мува, а гостију, и то страних, као никада раније у ово доба?

— Видим каже. — За некога су то обичне ситнице, али ово је заиста срамота! Напросто, не можеш се од њих одбранити. Шта тек кажу туристи?

Комплекс је, иначе, саграђен на простору изузетно богатом остатима материјалне културе грчког, илирског и римског доба. Богата некропола отворена је на бвом мјесту још 1936. године, приликом кога темеља за стару „Авалу“, и од тада па до данас овај простор не престаје да узбуђује археологе. Сада је он у цјелини истражен и откривено је преко 2.200 експоната, готово баснословно богатство и изузетна културна вриједност која ће, takoђе, бити један од мамака за намјернике из цијelog свијета.

Све ово археолошко благо биће изложено и представљено у овом хотелском комплексу и у другим просторијама Будве. У самом комплексу је већ завршен и опредијељен простор где ће бити реконструисано неколико карактеристичних гробница из древне прошlosti које ће илустровати карактер налазишта.

Нова „Аvala“ и њени садржаји су, иначе, тако конципирани да имају карактер градске куће која ће радити током цијеле године, што је наравно и поскупило изградњу, али је зато Будва добила комплетан објекат способан и за зимски туризам. Његову изградњу колектив „Аvala“ је успио доvesti до краја само захваљујући великом разумевању и помоћи друштвене заједнице. И овај објекат је саграђен удрженим средствима (од око 1.350 милиона динара једну петину је обезбиједила привреда Цеља).

„Аvala“ сада представља један од највећих привредних објеката у Будви од кога овај град и ова општина на много очекују. Рачуна се да ће најмање три четвртине његовог дохотка бити де визе, што му даје и знатно погоди друштвени значај.

А оно што се не да мјерити никаквим новцем јесте значај који „Аvala“ има и за Будване и за заљубљенике у овај град из цијelog свијета у смислу враћања живота и здравља озбиљно начетом и разореном граду. Она је знак да се Будва по новој диге из праха, као и толико пута у бурној двадесетпетовековној историји, још љепша и примамљивија...

Има, међутим, нешто што мало смета гостима, а с мало труда може се отклонити. Бетонска стаза која води крајем прве

(као уостalom и ранијих година) Будва је угљавном била без мува и комараца, што значи да је у том периоду одговарајућа служба ваљано обављала свој посао, да би у септембру и октобру, судећи по њиховој најезди, потпуно затајила. Па се с разлогом намеће закључак: док угоститељи раде „пуном паром“, продужујући сезону до краја октобра и тиме бију битку за већи доходак, дотле други, за туризам толико значајнији фактор (као овај служба, на пртмјер), чија је помоћ угоститељима врло потребна, чини се, с проласком главне сезоне, као да су престали да раде или не раде колико треба. Ако није у питању несташица неких од неопходних материјала за рад службе, сада је такав однос несхvatљив и неодговоран.

... Данас 16. октобра мајка малог Мира запршила је дневну собу спремјом против инсеката. Након пола сата у собу је ушао малишан и почео, ревносније него што то у школи чини, да броји и пребројава, овог пута убијене муве и набројио их укупно 18! У једној соби толико муве, а колико их је тек живих у оним другим просторијама!

А тог дана, на могренској плажи било је купача скоро као усред ље-

та!

М. П.

Са мало више труда

На дивној могренској плажи овог љета било је као у кошици. Плажа је била пуна и у септембру и октобру. Било је очигледно да је након четвртогодишње паузе прорадио хотел „Аvala“. Но-рмално, стабилино и лијепо вријеме продужило је сезону као ријетко кад.

Одувијек је могренска плажа била привлачна за туристе због свог положаја, чистоће и других квалитета. Јер, ко жели да се добро „испече“, односно коме је потребна сигурна завјетрина, то може наћи само на овој плажи.

Треба вјеровати да ће „Аvala“, која је до сада имала далеко пречих по слова, за сљедећу сезону, на неколико мјеста, направити степеништа. Тиме би се за мале паре склонило нешто што стварно смета купачима могренске плаже.

М.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

Кадар из ТВ серије „13. јул“: Душица Жегарац, Јелена Поповић и Петар Божко вић

Почело приказивање ТВ серије „13. јул“

Почев од недеље, 16. октобра, приказује се на мајима екранима телевизијска серија „13. јул“, досада највећи подухват Телевизије Титоград и „Зета филма“. Серија ће бити приказана у пет једночасовних епизода.

Као и истоимени филм, серију је режирао Радомир Шарановић, а сценарио су написали Ратко Ђуровић, Пуниша Перовић, Вукашин Мићуновић, Мило Ђукановић и Радомир Шарановић. Сарадници на сценарију би-

ли су Мирко Ковач и Борислав Пекић.

Међу 120 југословенских глумца у серији играју и Петар Божковић, Мики Манојловић, Петар Балићевић, Душица Жегарац, Бата Живојиновић, Љиљана Драгутиновић и Мило Мирановић.

Резултати конкурса за филмски сценарио и синопсис

ДОДИЈЕЉЕНА ТРЕЋА НАГРАДА ЗА СЦЕНАРИО „ВЕЛИКИ МАК“

Комисија, именована од Радничког савјета и Филмског савјета „Зета филма“, објавила је Саопштење о резултатима конкурса за филмски сценарио и синопсис на тему из савременог живота. За укупно 52 прописјела текста — 31 сценарију и 21 синопсис — прва и друга награда иду додијељене. Трећу награду за сценаријо у износу од 60.000,00 динара добио је текст Новице Савића из Београда „Велики Мак“, рађен по новели Ериха Коша из 1956. године. Идејно и садржајно врло згуснут, пун савремених метафора, одређен актуелним социјалним тренутком, али и универзалном темом људског конформизма, веома сјајне и филму пријемчиво ипак само начине оно што је очекивано да се, иначе много богатије и свестралије, добије конкурсом. Стога је потребно уложити много труда да би се од „Великог Мака“ добио филмски сценарио, односно текст који би собом засновао оправдану филмску креацију.

Остали текстови, тематски врло разуђени, естетски, драматуршки и фабуларно, далеко су од критерија заједничкости и за мање ригорозне комисије. Можда од оваквог суда треба изузети текстове „Ветрогир“ Зорана Божковића из Београда, комедију на непосредно савремену тему, и „Пандорину кутију“ др Радослава Ротковића из Титограда, чија је радња специјална по томе што се одиграва у приморском амбијенту. Зато их је Комисија, врло компромисно, предложила за откуп.

Једина награда за синопсис у износу од 20.000,00 динара

нара, додијељена је Лазару Стојановићу из Београда („Карици која недостаје“), са државно идејно јасном и обrazloženom, а који се тиче већчих размишљања с човјеку и његовој малигној агресивности у свијету живота. Врло сложивту радњу, која често дозвољава и комичне као и криминантне заплете, сматрамо за солидну основу даљих литературних разрада.

За откуп је предложен си-напис дјечјег филма „Невјеста за малог принца“ Петра Бракаса из Београда.

Након свега питамо се за разлоге неуспјелог конкурса који је по свему требао да буде стваралачки провокативан, да донесе знатно боље резултате: био је јаван, трајао је довољно дugo да се текстови припреме, основна тема дозвољавала је сложан размах за оригиналан дозвољан број радова (односно аутора из Црне Горе изузетно је слаб) тематски врло хетерогених: обраћиван је периоду рата, 1948. година, било је аутобиографске праће, љубавних прича, дескрипција, савремености које су на силу жељеле етикету комедије.

Међутим, и овако разбацини показатељи уводе нас у једну основну правилност: **филмски сценарио не може писати ко и било како!** Форму, као основно мјерило естетског, ни један аутор није превентивно имао у виду. Интересантно је да су садржаји, доказаји, били оног битно. У такмичењу да се што више каже, наброји, поподи, а што је иоле „савремено“ и интересантно, модерно — они постају банањни и, у резултату, пропотип кича. Зато није чудно што се у великој мје-

ри подударају свим својим особинама. Самим тим, они су далеко и од стандардне форме филмског сценарија и синопсиса. Но, расправа о томе наје одвлачи у друге и дубље проблеме.

Чињеница је да човјек треба у овом периоду „периферног комунизма“ да се у својој доколици бави разноврсним слободним активностима, чак и писањем, да му то треба омотућити. Али, им сам Маркс, кога сам у овом случају парапразирао, није од такве дјелатности очекивао безуслован квалиитет. То само значи да човјек, у условима непостојања значајних социјалних ограничења, може да се докаже и као добар писац.

Међутим, друштвена савременост јесте рестриктивна, а чињеница је да се афирмисани и добри писци не пријављују на анонимне конкурсе.

М. Јелушкић

САСТАНАК БИВШИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ВАКА У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

У Бечићима се послије 35 година састало 70 од укупно 3000 ученика, који су од 1946. до 1948. године изучавали разне занате у Чехословачкој. Оки су према плану требали да на школовању остану још једну годину, али је избила злоглавна револуција Информбира, коју су млади Југословени енергично одбацили.

Учесници сусрета посјетили су Цетиње, Његошев маузолеј на Ловћену, Свети Стефан, Петровац и Боку которску.

П.

МАЛА ШКОЛСКА ХРОНИКА

Богат садржај слободних активности

САВЈЕТ РОДИТЕЉА

У циљу остваривања чвршће сарадње између породице и школе и непосредне помоћи родитељима у реализацији зада така васпитања и образовања, основан је Савјет родитеља. Он ће, поред текућих питања, анализирати успјех и владање ученика, њихово учешће у ваннаставним активностима, проналажење погодних облика сарадње дома и школе, материјалне положај школе, а разматраће предлоге и сугестије родитеља по конкретним питањима.

ПОМОЋ КОПАОНИКУ

Ученици основне школе „Стјепан М. Јубишић“ у Будви сакупили су и уплатили у корист Фонда за отклањање посљедица од земљотреса на Копаонику, износ од 34.367,00 динара.

Марко ТАНОВИЋ

ПОМОЋ СРЕДЊОШКОЛАЦА ДЈЕЦИ КОПАОНИКА

Наставничко вијеће основне школе „Стјепан Митров Јубишић“ донијело је одлуку о образовању стручних актива наставника. У овој школској години радије активи наставника разредане наставе, матерњег језика, страног језика, математике и физике, биологије и познавања природе, историје и географије, као и активи естетских дисциплина. На првим састанцима усвојени су програми једногодишњег рада.

Музеји у беспарици

Музејској дјелатности у нас се не поклњају дужна пажња, што се јој гледа кроз познавање неопремљеност, недостатак простора за рад и, посебно, лоши материјални положај музеја. То је, између осталог, једна од контратација која је садржана у закључцима Десетог конгреса музеолога Југославије, који је недавно одржан у хотелу „Сплендид“ у Бечићима.

Констатовано је да је међумузејска сарадња на југословенским просторима не развијена и да би је требало постепенији кроз заједничке изложбе и музејске пројекте и друге активности.

Часопис „Информатика музеологија“, речено је, треба више да постане гласило за међумузејску сарадњу и да тако буде пропагатор ове важне културне дјелатности на нашим просторима. Неопходно је да се више пажње обрати међуреспубличкој сарадњи и законодавном изједначавању музејских радника, који су на

Д. Н.

УЗ 100-ГОДИШЊИЦУ РОЂЕЊА ЈАРОСЛАВА ХАШЕКА

„Швејк“ — једна од најзначајнијих књига нашег доба

Боем, скитница, путник, чиновник у банке, трговац писма, редактор „Животињског свијета“, новинар и писац, сусртава „партије лаганог напретка у границима закона“, да нас се Хашек сматра писцем чије је једно јединно дјело обишло цији свијет и спада у најчitanije књиге XX вијека. Његов „Швејк“ преведен је на преко 30 језика, изашао у 160 издања, објављен у 40 држава свијета, преведен и на ријечке језике — исландски, татарски и јидиш.

Досад су у Чешкој изишле три монографије о

Добар војник Швејк

Хашеку и његовом дјелу: Здењека Хорженог у којој се анализом новинарског рада указује на његов развој

од социјално мотивисаног бојемства до револуционарног става у доба првог свјетског рата. Друго дјело је

ЗАНИМЉИВА ГРАМАТИКА**Сувишне ријечи****ЈЕЗИК И ЗУБИ**

Шта значи узвик: „Језик за зубе!“, а шта израз: држати језик за зубима?

Кад се каже „Језик за зубе!“ — то, онда, значи: не говорити, нутати, треба бити паметан, па не говорити кад не треба, већ кад има смисла да се нешто каже, кад је то потребно.

Каже се: држати језик за зубима, као што се каже: Сједи за кућом, Он живи за оном планином итд. Међутим, не каже се за зубима, већ за зube у оваквим приликама: Увуци језик за зube, Смјести језик за зube као што се каже: — Одвели га за кућу (а не за кућом) и тако даље.

сте књига Ладислава Золата, а трећа је из пера књижевника критичара Ратка Питлика. До краја године треба да изађе и монографија Јиржија Хајека.

За његовог живота и дugo послиje смрти, Хашек је у своjoj зemљi био одбациvan и nепriјаван. Његово literarijno djelo stavljen је u periferiju književnosti. Riјečim A. Novaka, водећe личности u historiji češke književnosti, zvanična kritika smatrala ga je pismenom „koji je pola ožiljno, a po la lakiđiški upadao u političke borbe i stalno ističao humor „besmrtnog pijačnica“, uviјek spremjan da mističiranjem razdraži gospodru i vlasti“. A za Швејка: „све што Швејк до дирне својим прљавим, али паметним погледом и својом посматрачком, али очигледно драстичном ријечи смрди и одбија“. Данас, kad donekle зачујује толика популаризација и слављење Хашека и његовог djela poslije шездесет година, P. Pitlik u svojoj knjizi jasno каже: „Људski smisao Hашekovog препорučujućeg humora u vesi je s огромnom promjenom uкусa, moralnog i estetskog osjećanja, do čega je došlo poslije prvog, a нарочито poslije другog svjetetskog rata. U vesi s bezobzirnim istinitošću moderne književnosti koja ne vjeruje u ideale XIX viјeka, ni u iluzije o automatskom razvoju научнog и цивилиzatorskog напретka, koja se враћa одbrani основних људskih prava na život, na егзистенцијалну и друштvenu слобodu, Hашekovo djelo dobija opet aktuелnu vriјednost“.

БУДВА

Будво моја мала,
ти си мален град,
срушене си била
али нова ниче сад.

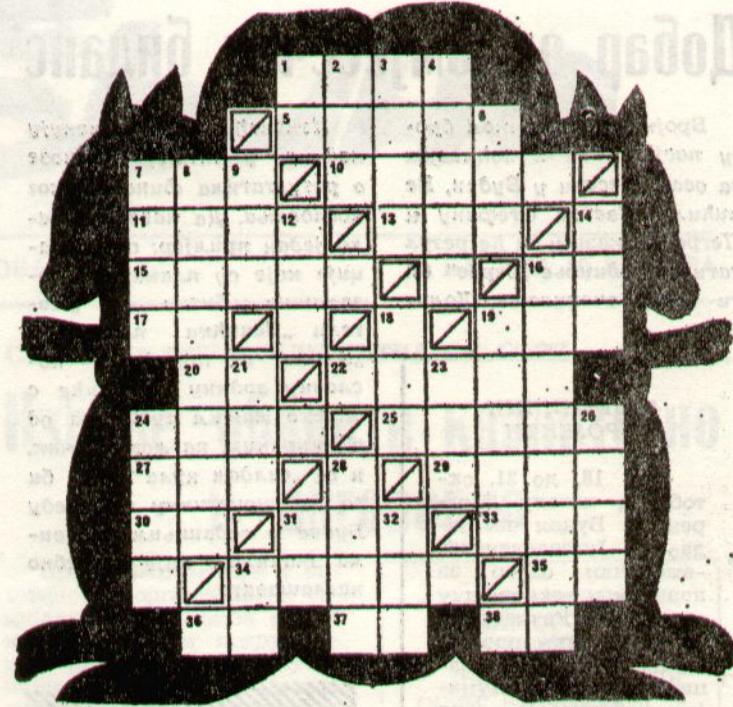
О, Будво мила,
о, Будво драга,
тебе красе мале
плаже и дечица сва.

Јелена ЦРВЕНКО

„... да мало дремнем“ (да мало спавам), јер се оно мало већ садржи у ријечи „дремнути“. Требало је, dakle, рећи: „Пусти ме да дремнем“. Кад је, ipak, onome koji хоће да прилегнестало до тога да нагласи да ће његово спавање трајати врло кратко, може се рећи и: „Пусти ме да мало дремнем“. Плеоназми као мало дремнути, ситан пјесак, мала птичица, велика куће рина и сл. често се несвесно изговарају, или су увијек знак нечег врло малог, ситног или великог, ружног и тако даље.

1	5	9	3	7					
9	3	7	1	5					
7	1	5	9	3					
5	9	3	7	1					
3	7	1	5	9					

Збир цифара у сваком водоравном и усправном реду, као и у дијагоналама износи 25. Овде је аутор, свакако, изгубио доста времена да све „напшима“. Покушајте да учините нешто слично у празним пољима.

Укрштенница

ВОДОРАВНО: 1) Град на Јадрану 5) страшила 7) узвик при скоку 10) главни град Канаде 11) чувени сликар (Салвадор) 13) народно коло 15) позиви 16) лична замјеница 17) два иста сугласника 19) главни град Италије 20) скраћена свеза 22) позната оперска пјевачица (Марија) 24) врста жуте боје 25) наш кошаркаш 27) оружани сукоб, бој 29) народно женско име (Бисерка) 30) прво и пољедње слово азбуке 31) временски термин 33) врста авиона 34) град у Србији 35) свеза 36) Војислав Илић 37) шампион 38) италијанска потврдна ријеч.

УСПРАВНО: 1) Панчево 2) орган чула слуха 3) једно годишње доба — екавски 4) сеоско подручје (мн.)

6) наш нобеловац 7) самрти лежај 8) врста чорбе 9) ајдаје 12) шумска крева 14) производ ватре 16) велика америчка ријека 18) наше острво 19) мусиманско мушки име 21) кретање кроз ваздух 23) ријека на Косову 24) птица грабљилица 26) необучена 28) омотач стабла 31) Ријека 32) птица пјевачица 34) Лудофов број.

РЈЕШЕЊЕ

ВОДОРАВНО: 1) Пула, 5) авети 7) опа 10) Отава 11) Дали 13) оро 15) агели 16) ми 17) рр 19) Рим 20) ил 22) Калас 24) окер 25) Басин 27) рат 29) Биса 30) ам 31) рок 33) миг 34) Пирот 35) па 36) ВИ 37) ас 38) си

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ**Закити пушки цвијећем раним па сву дјецу свијета брани**

Живимо у слободи
где ријеч „пушка“ не
значи много. Знамо је у-
потребијебити, али да ли је
то потребио? Не, потреби
за пушком немамо, али
знамо да пушка у нашем
животу значи много: сун-
це, слободу и мир. Те
три важне ријечи зајед-
но с пушком чине свијет
у коме живимо, чине дио
нас, чине једну земљу.

Земља у којој живи-
мо видјела је зајазак сунца,
осјетила његове
топле зраке, видјела пти-
цу која је слободно лет-
јела ведрим небом и,
што је најважније, срећ-
не људе који живе у њој.

Пушку, симбол слободе, можемо закитити ци-
јећем и дивити се тој ма-
лој, али, ipak, великој
ствари, која је у проши-
лости учинила много за
нас, нашу земљу и њене
људе.

Зато, војници, чујте
поруку коју вам шаљем
из ове мале државе у
којој влада братство и
јединство, у којој сва дје-
ца живе срећно: пушка
је за то да би се брани-
ла сва дјеца свијета.

Татјана АНДРЕЈЕВИЋ

**ЖРТВОВАЊЕ СУ СВОЈУ
ДЈЕЦУ И СЕБЕ**

Пушки су праштале, а
голови грували. Шуме су
биле пуне партизана, који
ји су нападали непријатеља.
Отимали су оружје и
храну. Међу партизанима
било је жена и дје-
војака — бориле су се
раме уз раме с мушкарцима.

Жене-борци су организовале сакупљање хране, плетење чемпера, чар-
пата и рукавица. То су
односиле друговима пар-
тизанама. Одржавале су
с њима везу и редовно их
обавјештавале када се
непријатељ креће, јако
је наоружан и колико их
има. Доводиле су кућама
рањене борце, криле их у земуницама, лијечи-
ле, добављале им храну.
Када би то непријатељ
открио, нису издавале ни
једног друга — жртвова-
ле су и рођену дјецу, и
себе саме. Стегнута срца,
ћутале су мајке, гледале
како им муче и убијају
дјецу, нису ни ријеч и-
зузтиле чекајући свој по-
следњи час.

Слађана БУНДАЛО

Добар осномјесечни биланс

Бројке о оствареном броју посетилаца и ноћивања за осам мјесеци у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу казују да ће резултати овогодишње „бербе“ бити изнад очекивања. Дома-

ЗАЈЕДНИЧКИ ПРОЈЕКТИ

Од 18. до 21. октобра у хотелу „Могрен“ у Будви засиједао је Југословенско-амерички одбор за новчану и технолошку сарадњу. Разматрани су заједнички пројекти на којима ради наше научне институције, а обухватају истрајивања из области биологије, хемије, физике, пољопривреде, друштвених наука и других областима. Тренутно се ради на двије стотине програма и за њихову израду обје стране уложиле су по милион и седамстотина хиљада долара.

Предсједник Југословенско-америчког одбора др Златко Книвалд рекао нам је да се кроз овакву сарадњу осигурава спровођење програма које ни смо могли извршити сопственим снагама, а један од задатака за смједања био је трасирање сарадње на овом плану од 1985. до 1989. године, која ће се тајкоје обавити заједничким улагачима доловских средстава. Наред на сарадња биће усмјерена на изради научних програма неопходних за развој виталних грана привреде на југословенским присторима, а резултати ће се примјењивати у производњи и тако доприносити остваривању програма економске стабилизације.

Д. Н.

Изменађења се очекују када су у питању прогнозе о резултатима финансијског пословања. Да наведемо само један пример: организације које су планирале по замашне губитке — „Хотели „Бечићка плажа“ и „Аvala“ на пример — пословну годину завршиле са далеко мањим губицима од планираних, па можда, чак, и са „салдом нула“. Шта би то за туристичку привреду Будве у садашњим условима значило, није потребно наглашавати.

Д. Н.

СИМУЛТАНКА ГЛИГОРИЋА И ИВАНОВИЋА

У хотелу „Сплендид“ велемајстори Светозар Глигорић и Божидар Ивановић одиграли су симултанку са истакнутим шахистима Београда, Осијека, Шibenika, Панчева, Сарајева, Скопља; Ниша, Крагујевца, Титограда и Будве.

Глигорић је играо на 18 табли. Побиједио је у 12 сукрета, ремизирао са четворицом, а изгубио од Миломира Цветића из Панчева.

Ивановић је од 16 партија побиједио десет, пет ремизирао, а изгубио од Љубана Љубишића из Осијека.

С.

ДЈЕЛОВАЊЕ КОМУНИСТА ПРОИЗВОЂАЧА

Недавно је конституисан Актив комуниста радника непосредних произвођача и за секретара изабран радник „Хотели Бечићка плажа“ Ђуро Девић, а за његовог замјеника радник комуналних служби Душан Мартиновић. Констатовано је да је дјеловање комуниста непосредних производа било периферно и да се ово тијело Општинског комитета врло мало бавило радним и животним проблемима у производним срединама. Формирана је радна група којој је стављено у задатак да изради програм рада Активе у наредном периоду.

Једна од оцјена је да се овај „комунистички раднички парламент“ будуће више мора бавити радним и производним задацима и учинцима у туристичком привређивању као основи живљења на овом простору. Активу комуниста непосредних производа подршила је раду треба дају основне организације Савеза комуниста и да се створе услови како би се пре којог важног облика дјеловања обезбједило што досљедније извршавање задатака који се пред комунистичким производитељима постављају.

Д. Н.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЋЕВАЊЕ

Равни табани

али је невоља што је потребно да се свакодневно вјежба и то марљиво и дисциплиновано све док се равни табани не поправе, а то доноси тешкоће. Изванредна вјежба је да дијете босоногог хода по неравном терену. На овај начин оно у игри без посебног напора јача стопала.

У почетку, док се кожа стопала не привикне, могу постојати мале тешкоће, али то дјеца брзо савладају, а за градску дјецу то је и мала атракција. Потребно је да дјеца што више и што дуже ходају боса. За то је

Вјежбе

1. Обичан пластиčни колут и неколико куглица (може и пинг-понг лоптица) основана су помоћна средства за обављање корисних вјежби. Потребно је да дијете табанима трља ове предмете.

2. Друга корисна вјежба је уз помоћ убруса. Док дијете грчи прсте скупљају крајеве убруса, ви га с друге стране придржавате, како би се вјежба одвијала без посебног напора.

3. Конопац је, такође, користан. Трљањем објема ногама истовремено постиже се гипкост.

4. Конопац служи и као основа за вјежбу прстију која потпомаже табанима. Потребно је ходати конопацем на приказан начин, а да би се то постигло ви морате да придржавате његове крајеве.

Кутак за разоноду

ИМА ДА ИДЕ ПЛЕШИЦЕ

— Тата, потребна ми је енциклопедија за школу!

— До ћавола и та енциклопедија! Има да идеши плешице у школу као што сам и ја ишао!

СНАШАО СЕ

— Комшија, ви сте ми говорили да имате три помоћника у ординацији, а ја већ одавно оправљам код вас и увијек видим само једног?

— Тачно. Један ради у ординацији, а друга двојица избијају грађанима зube за мој рачун.

САВЈЕТ

— Хтио бих да купим телевизор, али не од оних које многи имају?

— Онда купи за готовину!

КОЈЕ ДРУГЕ?

— Које жене више волиш: оне које много причују или оне друге?

— Које друге?

ОПРАВДАН РАЗЛОГ

— Јао, Џиџо, што ти је данас промукао глас! — каже пријатељица пријатељица.

— Да, муж ми је ноћас веома касно дошао кући.

АНЕГДОТЕ

ШТА ЈЕ РЕКАО ПИТАГОРА

У античко доба, када су се људи дијелили на слободне и робове, Питагористичка школа није дијелила људе другачије него према њиховим врлиnama и заслугама. У њој је Епамионда, коме се приписују познати „Златни стихови“, огорчен на класну подјелу друштва, говорио својим ученицима:

— Питагора је био први Грк који је рекао да више вриједи добар странац него рђав Грк.

КАЗАЛИ СУ...

ШТА БИ ТРЕБАЛО

Гете:

— Сваки човјек би требао да сваког дана прочита један добар стих, погледа једну добру слику и, ако је икако могуће, да проговори неколико поштенih ријечи.

*

Аристотел:

— Књига је добра ако аутор говори све што треба, само то што треба и тако како треба.

*

Плаут:

— Заборав сопствених грешака омогућава да се оне устројству.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ ЧИТАОЦИМА

НАРЕДНИ БРОЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ИЗАДИ 25. НОВЕМБРА НА ПОВЕЋАНОМ БРОЈУ СТРАНА

РЕДАКЦИЈА